

az omladékos partoldalba eső részén megtalálni a barakképület Ny-i zárófalát, a 10/13 szelvényben pedig a K-i főfalát. Eszerint az É-D irányban húzódó kőépület K-i helyiségsora 7,5 m, Ny-i helyiségsora pedig 4,7 m széles volt. A helyiségek É-D irányú kiterjedése változó volt, a tárgyévben É-on talált, eddigi utolsó keresztfal 3,8 m széles helyiségeket határolt. Ettől délebbre a tavalyi ásatás egy 1 m, valamint egy legalább 4 m széles helyiséget hozott napvilágra. A barakképület falai száraz kőalapozásúak voltak, és a helyenként megmaradt habarcsos maradványok alapján felmenő falai kőből készültek. A barakképülethez nyitott porticus csatlakozott az út mentén a K-i oldalon, amelynek a korábbi évek eredményei alapján a korai periódusban ásott cölöplyukai és faoszlopai voltak. Biztosra vehető, hogy a kőépülethez is porticus tartozott, ennek a nyomait azonban – mivel azok a fennsíkra való feljárást biztosító nyomsáv alatt helyezkednek el, nem lehetett vizsgálni. Megástuk viszont ezt a területet a 10/13 szelvény egy részében olyan mértékben, amennyire ezt a sávot meg lehetett közelíteni. A rendkívüli szárazságban és hőségben az éven át közlekedésre használt kemény részen a porticus területének egy sávját sikerült feltárni. Kirajzolódott annak járósintje, amelynek D-i részére a késő római őrtorony törmeléke omlott rá, de ugyanitt sikerült a barakképület K-i falát is feltárni egy ajtónyílással, amely a jelenleg legészakibbként ismert helyiségébe vezetett.

Előkerült annak a késő római épületnek az újabb falszakasza is, amelyet a megelőző évben sikerült találni. Ennek falába tegulákat is raktak, ami a korszakra jellemző rétegesen váltott falrakásra enged következtetni még akkor is, ha a megmaradt részek a fal legalsó szakaszából valók.

A barakk jelenlegi ÉNy-i sarkában folytatódott az előző évben megkezdett munka a korai rétegekben. A tavalyi terrazzós felülettől É-ra több korai réteg vágta egymást, és az egyikben, amelyik egy korai gödör volt, az égett hamus rétegben számos igen jó minőségű, részben kiegészíthető 1. századi (Claudius–Vespasianus-kor) terra sigillata, házi kerámia, és ugyancsak e korból származó üvegedény darabjai kerültek elő.

A munkába vett terület felső rétegei meglehetősen bolygatottak voltak, mivel Ny-i szélén húzódott a Bottyán-sánc, amelynek megszenesedett gerendamaradványaiból kirajzolódott Bottyán generális sáncának szerkezete. Köszönhető ez Nováki Gyula több napos munkájának, aki az erre vonatkozó rajzokat, dokumentációt is elkészítette. Kissé keletebbre egy nagy, teknőszerű mélyedés rajzolódott ki a metszetekben, amely az alján húzódó újkori téglatörmelék alapján ugyancsak erre az időszakra keltezhető.

VISY ZSOLT

220. Paks, Dunakömlőd, Vörösmalmi-árok
(Tolna megye) Ő, LT

2002. április 23-án terepbejárást végeztem a nevezett

területen. A földesutat É-ről szegélyező akácerdősávot elhagyva, az út és az erdő között fekvő 20–30 m széles szántóföldsávban kb. 500 m hosszan őskori és kelta cserepeket gyűjtöttünk, a leletek a szántott sáv É felé fordulása után kb. 100 m-rel szűnnek meg. A földesút és a patak közti részen a sűrű vetés miatt nem kutathattunk, bár a lelőhely bizonyosan innen kezdődik. A dűlőút menti földesúton tovább haladva, az előző lelőhelytől egy erdősávval elválasztott ÉNy–DK irányú földnyelv főleg Ny–DNy-i részén a száraz szántásban újra őskori cserepeket találtunk eltérő sűrűségben. A lelőhely a patak (ma részben a rajta kialakított halastóval) párhuzamos és a tó feletti erdősávig, egészen a 130 m-es szintvonalig felhúzódik. A leletsűrűsödés K-ról Ny-i irányba, a tó felé nő. Az előző lelőhelyhez való közeli fekvése miatt felmerülhet a két lelőhely összetartozása is.

Áttérve a patak DDNy-i oldalára, a Vörös-malmi alsó, hosszabb halastó DNy-i oldalán haladtunk tovább. A középső tó DNy-i oldalán, a meredek domboldalon fekvő erdősáv sarkától kezdődően kb. 50 m hosszan és a párhuzamosan fekvő kukoricatarló miatt csak egy kb. 20 m széles sávban gyűjtöttünk igen elszórt és jellegtelen őskori kerámiát. Feltehető, hogy a lelőhely jó része az erdőben található, ezért csak a szélét találtuk meg a szántásban.

Továbbhaladva a tavak feletti erdősáv mentén, a Vörösmalmi-árok és a D-ről belefolyó csatorna szögletében fekvő domb oldalában ismét őskori cserepeket és állatcsontokat találtunk. A dombtető és a csatorna közti távolság alsó felét lucerna foglalta el, így csak azt tudtuk megállapítani, hogy a lelőhely DDK-i irányban kb. 300 m hosszan elhúzódik, KÉK-i határát éppen az említett kukoricásáv miatt nem tisztázhattuk. Nem lehetetlen, hogy jobb megfigyelési körülmények között kiderül az előző lelőhellyel való összetartozása.

K. NÉMETH ANDRÁS

221. Paks, Gyapa, Templomdomb
(Tolna megye) Kö

2002. március 12-én terepbejárást végeztem a területen. A kápolnától kicsit északabbra a pusztáról DNy felé dűlőútban folytatódó kis út vezet ki, amelyről a települést kb. 500 m-re elhagyva jobbra (ÉNy felé) kanyarodhatunk, az erdővel párhuzamos, ÉNy–DK irányú földesútra.

Az út nyomvonalában, a kanyartól kb. 50 m-re rengeteg, igen apró téglá-, kő- és habarcsötörmelék található. Az úttól DDNy felé, az úttal párhuzamos, a környéket uraló dombvonulat legdélebbi nyúlványán fekszik a törmelék központja; itt igen kevés embercsont-töredéket és némi középkori cserepet is találtunk a lucernatarlóban kb. 40 m hosszan. A területet a középkori Gyapa forrásból is ismert templomával azonosíthatjuk.

A templom feltárásától ÉNy felé, kb. 20 m széles leletmentes mélyedéssel elválasztva, a következő, messziről is jól látható kiemelkedésen ismét építési törmeléket találtunk, de embercsont nélkül, viszont több kerámiá-